

REDACCIO :

Josep PALLACH
Rue Gaston-Mangin
Bât. B - Esc. 5 - Ap. 53
MONTGERON (S -et-O).

ADMINISTRACIO :

M. MIQUEL

26, rue des Potiers — Toulouse (H.-G.)

C. Ch. Postaux : 1792-75 - Toulouse *Preu de l'exemplar: 20 francs.*

Subscripció l'any: 250 francs.

FEDERACIO
DEMOCRACIA
SOCIALISME

Endavant

ORGAN CENTRAL DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA

CONTRA LA DICTADURA HIPOCRITA, IGUAL QUE CONTRA LA DICTADURA DESCARADA

LA INICIATIVA CATALANA EXIGEIX:

PREMSA LLIURE EN CATALA, ESCOLES CATALANES, OFICIALITAT DE LA NOSTRA LLENGUA !...
LES BANDERES CATALANES, ELS MILERS DE MANIFESTS, EL «CANT DE LA SENYERA», HAN DIT
A TOT-HOM QUE CATALUNYA NO CEDEIX NI CEDIRA.

EDITORIAL

LA MENTIDA I LA VERITAT

Si ho mireu bé, tota aquesta faramalla que Franco ha dut a Barcelona durant el mes de maig, és simplement l'homenatge que la mentida ret a la veritat. Mentida dels discursos oficials, mentida dels rutilants uniformes i dels brillants «desfiles» a costa de la misèria del poble; mentida de les afalagadores paraules d'aquest reputat mentider que és el nou director de la Vanguardia; mentida de les promeses de satisfaccions morals i de realitzacions materials... Mentida tot, en un règim que ha nascut i viu de la falsedat i de l'engany.

Però hi ha quelcom d'autèntic en el gest del franquisme, i és que per primera vegada d'ençà del 1939, la fantasmagoria del règim toca un problema real, s'adreça a una gran veritat popular, encara que sigui per escamotejar-la. La gran veritat és Catalunya. La realitat autèntica és la del poble que, vint anys després d'una desfeta més important que la del 1714, ha estat capaç de refer-se i s'afirma de nou com la força determinant d'aquesta Espanya d'uniformes i de misèria, de dictadura brutal i de silenciosa revolta que un dia o altre reunirà a totes les classes populars avui explotades pel franquisme i pels seus valedors.

Sabem perfectament que aquesta realitat no pot encara desplegar-se plenament. Sabem que li manca encara consciència clara de les immenses possibilitats que conté i que el boicot contra Galinsoga primer, i ara la Campanya de Defensa de la Llengua van afirmant. Estem però segurs del nostre poble. Coneixem el seu esperit i sabem que no es deixa enganyar per l'adulació, de la mateixa manera que no s'ha deixat abatre per l'insult ni assassinar per l'enemic.

La cosa és clara, doncs, i val més que tot-hom la vegi. Catalunya per afirmar-se i manifestar la seva personalitat, no espera la caiguda de la dictadura ni la seva hipotètica substitució per una monarquia cada vegada més dependent i pidolaire. Les forces democràtiques de Catalunya no s'obstinen a combatre el règim únicament a cops de paraules o de mocions de solidaritat internacional, i ni tan sols de pactes o acords polítics. Catalunya té una opinió pública cada vegada més desperta, i les forces d'oposició a la dictadura es preocupen d'orientar-la, atacant el règim allà on deuen fer-ho; senyalant a l'opinió objectius precisos, obligant al dictador a recular encara que només sigui verbalment, forçant-lo a inventar noves mentides per defensar-se; exigint reivindicacions que posen en perill l'essència mateixa de la dictadura.

Tot això és eficaç i és perillós per la dictadura.

Per nosaltres, al contrari, és la prova més palpable de què avancem. Cada concessió que el règim ha de fer, encara que sigui verbal i anodina, l'afebleix a ell, no a nosaltres que continuarem actuant i exigint, per tots els mitjans, el règim de llibertat, de democràcia i de justícia social que el nostre poble desitja. En aquest règim Catalunya afirmarà plenament els seus drets nacionals i donarà la mà als altres pobles d'Espanya avui sotmesos sota l'espasa. La veritat, aleshores haurà triomfat. I es veurà clar arreu que les mentides actuals de la dictadura, sols han servit per una cosa: per fer perdre la por de la gent, per acréixer la decisió popular i per sumar a l'odi que sentim els catalans contra l'opressió, el menyspreu que ens inspira l'hipocresia.

Tota la premsa internacional s'ha demanat abastament aquests dies les raons del viatge de Franco. Nosaltres diem què en pensem. I ens sembla útil reproduir el que en diu el *New-York-Times*, el diari americà més prestigiós, que naturalment té molts motius per conèixer el franquisme i per interessar-se pel seu esdevenidor. El Centre Català de Nova York ha divulgat en fotocòpia aquestes cròniques ben explícites, de les quals extractem els paràgrafs a continuació:

«Els observadors polítics creuen que quan fineixi la dictadura del Generalíssim Francisco Franco Catalunya farà prova d'una cohesió política que ara no pot exhibir ni demostrar.

«Des del 1931 al 1939 Catalunya fou virtualment una República autònoma dintre la Segona República Espanyola. Durant nou centúries esteses en l'Edat Mitjana fou un reialme pròsper i actiu. Actualment pot dir-se que no mostra desig de separar-se d'Espanya per bé que hi ha abundant evidència que els catalans volen completa llibertat cultural i una major autonomia econòmica.

«Nosaltres, els catalans, tenim una cultura i una civilització més antigues que els castellans del Centre» és una frase que es repeteix molt sovint entre els catalans.

«Som part d'Espanya i necessitem Espanya com a mercat de les nostres indústries —ens deia un important personatge— però volem almenys ésser tractats com els galesos, els escocesos o els walons o qualsevol altra minoria nacional».

Tot i aquesta aspiració general tothom es fa càrrec que Catalunya no pot esperar millorar la seva sort fins que el General Franco abandoni el poder.

Les reformes decretades pel govern franquista pel juliol de l'any passat van agafar aquest país sense cap preparació psicològica després dels deu anys de mal-

(Passa a la pàg. 2.)

Ens demana què volem? QUE SE'N VAGI !...

FRANCO HA CERCAT EL RECOLZAMENT DE LA GRAN BURGESIA. PERO LA BORSA HA BAIXAT DURANT LA SEVA ESTADA. MALGRAT ELS PORCIOLES I ELS GUALS VILLANBI, EL POBLE DE CATALUNYA NO S'HA DEIXAT ENGANYAR.

(vé de la pag. 1)

versacions. Les banques obeint ordres rebudes i sense cap pública advertència varen escurçar els crèdits. Per consegüent l'expansió comercial va cessar, les vendes van reduir-se, els beneficis van desaparèixer i els empresaris agobiats van escamotejar als treballadors els bons suplementaris i les hores extraordinàries.

«Les estadístiques locals resumeixen la crisi comercial de Catalunya. En el primer trimestre de l'any passat les suspensions de pagaments i lletres protestades representaven 37.900.000 pessetes (\$ 629.000). En el segon trimestre, a causa de les reformes, ascendien a 508.700.000 pessetes (\$ 8.444.000). En el quart trimestre, amb el retorn de la confiança, van restar a 74.000.000 pessetes (\$ 1.228.000).

«Catalunya, amb una població de 3.000.000 és el principal centre comercial d'Espanya. Els catalans són descendents dels fenicis els quals van establir-se ací quatre centúries abans de Jesucrist i han creat riquesa i comerç durant segles. La seva visió i el seu fer són europeus i expansionistes. Les seves indústries, tèxtils, metal·lúrgiques, químiques i de construcció representen el 32 per cent de la renda anual espanyola.

«Aquesta regió paga uns vuit mil milions de pessetes (\$ 132.800.000) d'impostos i taxes a Madrid de més del que rep per atendre les seves necessitats —ens deia un notable economista—. Madrid espren la nostra riquesa i no fa res més que balafiar-la».

«Malgrat el descens de les activitats comercials en els darrers vuit mesos l'aspecte exterior és d'una dinàmica i vitalitat evidents. El port de Barcelona resta actiu, multitud de gent ben vestida passeja per les rambles i grans avingudes i els establiments brillen amb mercaderies

bones i de luxe. Bars, cinemas, cafès i estadis són sempre plens.

«Les xifres del moviment bancari mostren una diferència frapant entre Barcelona que sap guanyar diners i estalviar-los i Madrid, la capital i el centre administratiu que els balafia i els gasta. Una d'aquestes darreres setmanes les caixes d'Estalvi tenien un actiu de 14.000.000.000 de pessetes (\$ 232.400.000) comparat amb les 1.000.000.000 (\$ 16.000.000) de Madrid, una ciutat de poc més o menys el mateix volum.

«Un aspecte sorprenent d'aquests vuit mesos de depressió econòmica ha estat l'absència de tota violència malgrat que els treballadors han vist reduir considerablement llurs ingressos i abunden els sense feina. La confiança resta més en l'esperit treballador i optimista dels catalans que en les notes de comandes.

«Durant els darrers vint i dos anys el règim de Franco ha prohibit les vagues i els lockouts sense autorització del govern

Això explica en part la pacient reacció dels treballadors i la baixa xifra «oficial» dels sense feina que diu que sumen només 15.000. Els catalans ben informats diuen que la xifra depassa els 32.000 i que si els patrons poguessin prescindir del personal sobrer arribaria als 100.000.

«Fa poques setmanes, quan l'Alemanya Federal va dir que acceptaria treballadors espanyols, un català em deia que a Barcelona sol s'havien inscrit set mil treballadors els primers set dies. La recessió ha colpit els treballadors de Catalunya molt més que els dels altres sectors.

«Amb hores extraordinàries i bons familiars avui completament suprimits, la paga setmanal que s'emporta un treballador qualificat és de unes 500 pessetes (\$ 8.30) i cal tenir en compte que la majoria tenen muller i dos o més fills. Hom no s'explica com s'ho fan per viure amb ingressos mesuals de trenta a seixanta dollars» —quan els tenen, afegim nosaltres.

TOT CAMINANT

MASSA TARD

Ningú no ignora que la dictadura franco-falangista no és ni més ni menys que una actitud aguda i cruel de la reacció espanyola, des de sempre contrària al progrés i a la justícia social. El fons del règim o sigui la seva voluntat abassegadora i dictatorial és veritablement autòcton, en canvi l'estil nazi-feixista és una còpia. L'únic que podien copiar de l'Europa de fa vint anys.

No hi fa res que hagin parlat «d'Império», «d'hispanidad», de «cristiandad», etc. La força que ha creat i sosté el «glorioso movimiento» és i ha estat el conservadurisme espanyol, en l'essencial inmutable i invariable.

Per això, en aquest món en constant evocació, aquesta «Espanya» negativa i despòtica fa figura d'estranger. Fora de cursa, fora del temps, apareix com una cosa tossuda i esquerpa, anti-social. El gaudi de la seva riquesa —riquesa a l'escola de la misèria espanyola— solament la concebeix rodejada de pobres. Conservar o acreïxer els privilegis que disfruta equival, en el terreny moral, a establir una diferència que l'omplen de satisfacció sempre que serveixen per a rejar els altres.

A tots els pobles civilitzats, a tot el món, aquesta mena de feudalitats econòmiques han tingut de deixar pas al pro-

grés, a la llibertat, a la ciutadania... A Espanya, a l'Espanya tan ben representada pel «Caudillo», continuen talment com si el temps hagués passat debades.

De tant en tant, però, els fets li recorden el que voldria ignorar, obligant-la si no de gust, per força, a esboçar un pas endavant. I els fets es presenten en forma de dificultats financeres interiors, de moviments d'hostilitat popular, d'acusacions de la intel·lectualitat, de reivindicacions naturals legítimes de les nacionalitats de la península, de condicions formals i serioses dels organismes internacionals... Els fets li exciten la por cerval que té de perdre tants ventages i obliga àdhuc el seu cervell primari a exercicis d'anàlisi i d'exàmen.

I en aquest trànsit és lògic que la reacció espanyola consideri el nazi-falangisme com passat de moda i destorbador, i que cerqui altres viaransys per a continuar la seva daurada situació.

Per aquest pendis no costa gaire d'arribar a la monarquia. A la monarquia duta per ells i per a ells. A una monarquia d'esquena al progrés a l'humanisme, i a la democràcia, i si potser —müllor— a una monarquia feixista.

Però succeeix que tot ço que voldrien salvar ho estan perdent, i ho perdran totalment.

Enric BRUFAU.

LA MORT D'UN VELL LLUITADOR

A l'edat de 95 anys ha mort a la Poble de Segur el pare del nostre amic Joan Aleu, lluitador de tota la vida per les idees de llibertat i de justícia social. Quan els feixistes entraren a la Poble, Aleu junt amb la seva muller varen ésser tancats a un camp de concentració d'Osca durant més d'un any. De retorn al poble no cessà mai d'esperar el triomf de les seves idees.

Aquestes triomfaran un dia. Rebi entretant el nostre company el condol profund del nostre periòdic i de tots els socialistes catalans.

SOCIALISME I CENTRALISME

«Nosotros no tenemos la culpa de no haber sido asimilados»: Campalans.

Fa prop de vint-i-vuit anys que Rafael Campalans, durant la discussió de l'Estatut de Catalunya a les Corts de la República, deia, entre altres coses més contundents, la frase que transcrivim. Campalans es referia a la història d'Espanya i als diversos i repetits atacs contra Catalunya en tots els seus aspectes; culturals, jurídics, econòmics, costums, etc. Era l'agressió preparada pel Comte Duc d'Olivares durant el regnat de Felip IV; el decret de Nova Planta imposat per Felip Vè, després de la desfeta militar de Catalunya, davant l'acció combinada d'Espanya i França; tot l'intent assimilista de les diverses monarquies borbòniques i que culmina amb la dictadura de Primo de Rivera i la fugida d'Alfons XIIIè. Per a demostrar la impossibilitat d'assimilació en els nostres temps parlava de: «la conciencia de nuestro tiempo». No podia preveure, ni ell ni ningú, que pocs anys després en el terreny internacional s'aixecaria un Hitler i en l'espanyol un Franco que amb les seves brutalitats i atropells de tota mena arribarien a fer-nos avergonyar de la nostra condició d'homes, en una etapa de l'evolució econòmicocultural que considerem civilitzada.

Malgrat els vint anys de tirania franquista Catalunya no ha estat assimilada. Els procediments sistemàtics de persecució de la nostra cultura, de les nostres institucions, de la nostra llengua i els cops brutals llençats contra la nostra economia tampoc no han reeixit. Els mètodes utilitzats ara han estat més sistemàtics i més científics que les altres vegades. Malgrat tot, Catalunya va redreçant-se i una nova onada de catalanitat —avui encara reprimida— s'estén per totes les terres de l'antic Principat. Els estralls econòmics han estat greus, però no definitius ni irreparables. Ara, la gran burgesia, desertant dels seus deures patriòtics, ha fet el joc de la tirania creient defensar millor els seus interessos; igual com gran part de la noblesa del segle XVIIIè va correr a posar-se a les ordres del Borbó triomfant. Malgrat l'agressió exterior i la complicitat interior Catalunya, avui com ahir mostra la seva vitalitat per a reeixir de les pitjors agressions.

Catalunya, com a poble, cerca sempre l'hora de retornar els cops a aquells que la fereixen i la dominen. Tots els grans moviments contra les tiranies espanyoles tenen un bon ajut a casa nostra. Ara, en la última etapa de l'acció contra la tirania franquista, Catalunya juga i jugarà un paper preponderant, puix sent la necessitat imperiosa de retrobar les llibertats individuals i el reconeixement de la seva personalitat col·lectiva. Catalunya no és ni ha estat mai exclusivista, vol cooperar a l'acció enderrocadora dels règims

tirànics imperants a Espanya, però exigeix, en canvi, que sigui respectada la voluntat col·lectiva dels catalans quan

Per Joan GILBERT

arribi l'hora de l'alliberació per a tots els homes i pobles que s'integren dintre de l'Estat Espanyol.

Els problemes econòmics son avui fonamentals en tots els Estats. Una política econòmica encertada implica un millorament general i un augment del nivell de vida dels ciutadans. Quan vingui l'ensulciada de la dictadura franquista la situació econòmica d'Espanya —i amb ella Catalunya— serà catastròfica. Refer, reorganitzar, dirigir, orientar, crear, renovar, etc., serà la missió fonamental de les noves generacions per a posar Espanya, tècnica i econòmicament, a l'altura dels països d'Europa occidental menys desenvolupats. De cara a aquesta eventualitat s'estan estructurant plans i estudiant solucions que possibilitin una ràpida transformació de la nostra economia

No sabem, encara, quina serà la nova estructura política de l'Estat Espanyol. Tot fa preveure, si no es produeixen fets imprevists, que Catalunya en formarà part, més o menys voluntariament, i això últim, naturalment, dependrà més dels altres que no pas dels catalans. L'únic evident és que, si volem un règim més o menys estable de tipus democràtic progressiu, l'estructura caldrà que sigui confederal o federal i, en el pitjor dels casos, retornar al sistema d'autonomies ja conegut i ampliant-les el més possible. Volem dir d'una manera clara que Catalunya no acceptarà solucions que no reconeixin la seva personalitat col·lectiva. Contra qualsevol règim centralista, sigui quin sigui el seu signe institucional o el seu contingut social, Catalunya seguirà la seva lluita, d'acord amb les seves possibilitats.

Partint de la base de que l'Estat Espanyol és plurinacional cal donar-li l'estructura que més encaixi als pobles que l'integren. Ara és costum, creiem que de bona fe, parlar d'una descentralització politico-cultural, mentre es vol, per altra banda, defensar una centralització econòmica. Això últim implica, al nostre entendre, la inexistència de confederació, federació o autonomia, i el retorn als mètodes més centralistes de l'època monàrquica i que ara, per raons dels progrés tècnic-econòmic, serien molt més perillosos.

Sigui quina sigui l'estructura política d'Espanya el més probable és que s'organitzi un Consell d'Economia encarregat d'orientar i planejar els problemes fonamentals de la producció i distribució. Hi ha gent que creu que cal centralitzar enormement aquest organisme i que la

missió de les parts deu ésser exclusivament executiva. Greu error. El Consell, o qualsevol altre organisme que es creï per a regir l'economia, no pot ésser altra cosa que la suma dels diversos Consells o organismes que funcionin en els diversos indrets d'Espanya, i entre ells, naturalment, els Consells d'Economia de Catalunya i d'Euzkadi. Catalunya, globalment, donarà les seves orientacions i senyalarà les seves necessitats, procurant, si és possible, acoplar certs aspectes a les necessitats d'altres zones espanyoles. El que no podrà acceptar mai és que el Consell Central faci i desfaci pel seu compte sense tenir present les necessitats de les parts; ni amb l'autoritat que poguessin donar-li el Govern i el Parlament central podria acceptar-se. Fer-ho seria suïcidarse com a col·lectivitat.

També seria absurd que la riquesa i tradició industrial d'una zona pogués debilitar-se per a beneficiar a altres regions econòmicament més retardades. Això, ni en el pla internacional ni nacional no és acceptable. Es tracta de consolidar i millorar els nuclis econòmicament ben desenvolupats tant en l'aspecte tècnic, com econòmic i social, posant, això si, una atenció preferent en les zones dites poc desenvolupades, però sense que això impliqui perjudici per les altres. Es a dir, no es tracta de fer a tothom pobres sino de millorar el màxim possible a tots.

Creiem que després de les experiències viscudes durant els últims quaranta anys a ningú pot entusiasmar-li la creació de monstruoses organitzacions centralitzades. El buracrisme és una realitat evident en els països dits comunistes i una preocupació pels socialistes occidentals que volem fer compatible el Socialisme amb la Llibertat. Sembla haver-se demostrat que sols una dictadura violenta —amb moltes dificultats— pot fer reeixir una centralització absoluta. I àdhuc la U.R.S.S. —segons ens explica el conegut socialista francès Jules Moch— s'ha desenganyat del sistema de centralització absoluta i ha creat, els últims anys, una sèrie de Consells d'Economia regionals, que li permeten una més àgil realització dels seus plans econòmics.

En fi, per acabar, volem dir que nosaltres, socialistes catalans, som contraris de tota centralització, tan política com econòmica. Volem que a casa nostra els municipis i les comarques intervinguin i realitzin tots aquells aspectes econòmics que els siguin propis. Volem, en el territori català, que siguin els catalans els que orientin i dictin els viaranyes econòmics pels que s'ha d'orientar el pervindre de Catalunya.

Société Générale d'Impression
Toulouse

Le gérant : A. IBORRA

ALBERT CAMUS

No és massa tard per dedicar uns mots a Albert Camus, víctima d'un banal accident d'automòbil als quaranta set anys, el dia 4 de gener passat. Vuit dies abans havia mort a Mèxic, voltat de la seva enorme biblioteca de 40.000 volums, Alfonso Reyes, el Savi, com merescudament li deien a la seva terra, però Reyes moria als setanta anys, després d'haver acomplert una obra immensa i haver publicat prop de 200 volums.

Alfonso Reyes i Albert Camus són dues pèrdues sensibles, dues figures humanes de gran relleu. Ens atrevim a dir que eren ben nostres malgrat que es refusessin l'un i l'altre a tota pertinença i s'elevessin a una esfera superior d'on es domina l'univers del pensament i de la sensibilitat i d'on les divisions i les fronteres morals es veuen febles i mesquines com el mapamundi d'un planeta en formació. Però és just que ens apropiem les valors supremes car del congru d'aquestes molècules lluminoses en resulta la dilució de la matèria i el nostre accés a la substància pura, a la realització de l'esperit immortal i etern.

Albert Camus, nat a l'Argèlia, debuta com escriptor de geni amb el seu llibre *L'Etranger* en els moments àlgids de l'ocupació teutona, quan la barbàrie nazi-feixista i el cretinisme espanyol assolien llur climax i semblava que estaven a punt de guanyar la batalla contra la intel·ligència. Des del nostre refugi d'Amèrica escrivíem *Elegia als llibres cremats* recordant aquella biblioteca del Boulevard Arago fundada el 1934 per H.C. Wells, Lady Oxford i Asquith, el professor Haldane i la seva esposa. Wickham Steed, Harold Laski, Vera Britain i altres, entre els quals molt modestament hi erem nosaltres sense la prevenció de que cinc anys després ens cremarien els nostres propis llibres i la pira expiatòria cremaria les plantes del nostre jardí. Vèiem els escriptors perseguïts, dispersos, assassinats, alguns en camps de concentració, i no ens sorprenia el descoratjament que menava a la pròpia supressió mentalitats superiors com Kurt Tucholski, Ernst Toller, Walter Hasenclever, Carl Einstein, Stefan Zweig, Walter Benjamin i altres que, com nosaltres, havien trobat refugi més o menys segur a l'altra banda de l'Atlàntic. La flama creixia, però no era llum, era la flama de la consumpció.

Deïem nosaltres: «Goebbels havia organitzat la literatura alemanya i havia enrolat 30.000 escriptors —homes i dones— a la Reichsverband der Schriftsteller. 30.000 plumes coordinades, *gleichgeschaltet*, al servei del Tercer Reich. ¿Podien fer feina, oi? Doncs l'any 1937 les trenta mil plumes varen aconseguir publicar 79 llibres que no eren bons ni per cremar, i els 200 escriptors, pobres i derrotats, de l'exili, varem publicar-ne 85, tots dignes d'esser cremats.»

I deïem en altre lloc: «Es pot escriure en el mur de la gran fossa comú on reposen les cendres de tantes víctimes: Trenta milions de llibres es cremaren, trenta milions d'homes moriren. Per cada llibre un home, per cada llibre una vida. ¿Com és això? ¿Es que no s'havien adonat que un llibre era una vida? Prou que ho sabien! I per això els cremaven.»

Si. Era en aquests moments dramàtics que el fanalet d'Albert Camus perforava la tenebra amb *L'Etranger*, seguit del *Mythe de Sisyphe*, sobri de comentaris, filosofia viva que parla per ella sola. Fins ens semblava que Camus havia escrit la nostra justificació del no morir que un dia a New York discutíem amb el cordialíssim Ernst Toller. Encara que no podèssim escriure *L'homme révolté* o aquell poema humà que resulta *La peste*, podíem sense el geni de Camus viure la vida que comporta la nostra inexplicable naixença, la nostra consciència específica que determina un destí. No és la moral «de l'absurde» com deia Emile Henriot judicant l'obra literària de Camus, és la profunditat del misteri, allò que esterilitza els 30.000 escriptors de la Reichsverband der Schriftsteller i dona alè als 200 escriptors pobres i derrotats dels camps d'internament i de l'exili: tenir vida i fer-ne ofrena. ¿A qui? ¿A la divinitat abstracta? A l'home, a la humanitat, a la pàtria cordial i a la societat justa i fraterna, el gran mite de Sisife que Bergson esquematitzava en la fallida de la raó amb

aquella mena de funicular on la intel·ligència puja i la matèria davalla performant el triomf de la vida en la imaterialitat de l'esperit, la secreta proteïna que impulsa la mitosi i contrau en la nostra complicada individualitat el potencial de vida de l'univers.

Albert Camus, com suara recordava Domènec Guansé en la revista *Germanor* de Xile, era nostre «perque víctimes com som d'una de les més greus injustícies que registra la història, ens veïem compresos, emparats directament o indirecta en l'obra d'aquest gran defensor de la justícia humana, de la dignitat humana atropellada.» I encara és nostre, Camus, en un sentit més íntim, en la predilecció que sentia pel nostre Joan Maragall els poemes del qual havia posat en francès en forma sentida i acurada. El més jove Premi Nobel de literatura, escollit per aquell jurat escandinau que resulta el Tribunal de la Saviesa, Albert Camus, amb Frederic Mistral, Maeterlinck, Rabindranath Tagore, Romain Rolland, Knut Hamsun, Bernard Shaw, Thomas Mann, Galsworthy, Gabriela Mistral, Bertran Russell i tants altres, integra l'areòpag en el qual la nostra ànima es sent embolcallada i segura. Desaparegut prematurament, mai no conegut personalment de nosaltres, el sentim a dins nostre com la llum dels grans astres que omplen l'espai i fan esclatar les humanes retines. I el serveim, com totes les coses de la nostra vida, català i universal, alè de Déu, de la veritat suprema.

M. Serra i Moret

NOTA INTERNACIONAL

LA PAU, MALGRAT TOT !

La conferència dels 4 Grans ha fracassat abans de començar. Sembla que entrem així en un nou període de tensions internacionals, potser poc durable.

Nosaltres però sabem que la pau no depèn, ni molt menys dels quatre homes que devien reunir-se a París, ni dels que els succeiran. La pau depèn de la voluntat i de la decisió dels milions i milions d'homes, de l'Oest i de l'Est, que aspiren a viure i treballar pacíficament i refusen les horres de la guerra atòmica.

Els catòlics som part integrant d'aquesta humanitat. LA PAU TAMBE DEPEN DE NOSALTRES. I hem de defensar-la.

Dit això de qui són les responsabilitats. La política americana és responsable, evidentment, no tant per les activitats d'espionatge (en les quals els russos no han d'aprendre res), sino per la ximpleria i la fatxenderia de les declaracions posteriors a l'incident. Els dirigents russos són responsables d'explotar unes declara-

cions per obtenir una recuada del prestigi americà (ja prou malmenat) i torpedejar la conferència. Probablement K. estava ja convençut que de la conferència no en sortiria res i ha aprofitat la bona ocasió que els militars americans li han fornit.

El fracàs de la conferència és un crim. I com que ni els uns ni els altres no n'accepten la responsabilitat, demanem seguint la vella fórmula katina: —a qui aprofitat? Als «ultras» de l'Oest — Franco, Salazar, Tchang Kai Xec— i als de l'Est, que no són tots a Xina, i enyoren l'estalinisme.

Contra els uns i els altres hem de dir el que pensam i propiciar la pau. L'opinió condemnà els vols dels U2 i les declaracions de Herter. Però l'opinió condemnària encara més durament l'exploració dels russos d'aquesta situació, i tot intent per tornar a la guerra freda. Entre russos i americans l'opinió internacional prefereix els que afirmen amb fets i no amb paraules llur voluntat pacífica.